

softconsulting

Kreativno vs. forenzično računovodstvo

Autor: Lejla Softić, dipl.oec.
Konsultant za poslovni razvoj

softconsulting

Definicije pojmova

- Kreativno računovodstvo u početnoj teorijskoj zamisli trebalo je omogućiti realni prikaz stvarnog financijskog stanja i rezultata poslovne organizacije prema tekućim vrijednostima imovine, obveza i kapitala pored njihove povijesne vrijednosti.
- Zbog toga je u primjenu uvedena fleksibilnost utemeljena na primjeni instituta: fer vrijednost i različiti modeli procjene.
- Kreativno računovodstvo je:
 - transformacija financijskih/ računovodstvenih prikaza od onoga što je stvarno u ono što subjekt želi prikazati koristeći postojeća pravila i/ili ignorirajući neka od njih
 - domišljata uporaba računovodstvenih brojeva
 - uporaba i zlouporaba računovodstvenih tehnika i načela da bi se prikazali financijski rezultati koji namjerno odstupaju od fer i istinitog prikaza.

Definicije pojmova

- Forenzično računovodstvo i revizija sastavni je dio poslovne forenzike, a poslovna forenzika je sastavni dio forenzične znanosti.
- Riječ forenzična dolazi od latinskog pridjeva „forensis“, što znači: na forumu. U rimsko doba, forum ili trg je bio mjesto svih važnijih dešavanja, pa tako i mjesto suđenja.
- Forenzično računovodstvo je:
 - primjena istražiteljskih i analitičkih vještina s ciljem otkrivanja manipulacija u financijskim izvještajima koje odstupaju od računovodstvenih standarda, poreznih zakona i ostalih zakonskih odredbi
 - posebna savjetodavna djelatnost koja se bavi ispitivanjem, dokazivanjem i sprječavanjem gospodarsko-kriminalnih i drugih nedopustivih radnji.

Primjene kreativnog računovodstva

- Glavni motivi primjene kreativnog računovodstva su:
 - korištenje fleksibilnosti unutar računovodstvenih regulatornih okvira za kreiranje „istinitog i fer“ prikaza o izvještajnom subjektu
 - korištenje fleksibilnosti unutar računovodstvenih regulatornih okvira za kreiranje prikaza koji odgovaraju izvještajnom subjektu
 - korištenje fleksibilnosti unutar, a često i na granici regulatornih računovodstvenih okvira za stvaranje što povoljnije slike o izvještajnom subjektu
 - prekoračenje regulatornih računovodstvenih okvira radi stvaranja lažne slike o izvještajnom subjektu.

Značaj primjene forenzične revizije

- Forenzična revizija objedinjuje znanja i vještine računovodstva, revizije, ekonomike, statistike, informatike, poznavanja pravne regulative do istražiteljskih vještina.
- Kako često pojedinac ne posjeduje sva potrebna znanja i vještine, potrebno je sastaviti tim forenzičara – specijalista u određenim granama.
- Forenzično računovodstvo je moćno oružje u borbi protiv prijevara, ali je potrebno biti oprezan da se ono ne upotrijebi na pogrešan način.
- Kombinacija neadekvatnih zakona i agresivne primjene forenzičnog računovodstva ili forenzične revizije mogu dovesti do usporavanja gospodarstva, pa samim time može nastati društvena šteta veća nego što je čine prijevare.

Ciljevi korištenja kreativnog računovodstva

- Veliki je broj ciljeva za koji menadžeri posežu za kreativnim računovodstvima, a 4 su najznačajnija:
 - održanje povjerenja investitora
 - iskorištenje bonusa
 - priprema za preuzimanje ili obrana od neprijateljskog preuzimanja
 - odgađanje poreza na dobit za slijedeće razdoblje.
- Menadžeri imaju važnu ulogu u donošenju odluke
 - da li koristiti kreativno računovodstvo ili ne.
- Zlouporaba kreativnog računovodstva u praksi poprima različite forme kao što su :upravljanje zaradom (earnings management), nasilno(agresivno) računovodstvo (agressive accounting) , izgladivanje zarade (income smoothing) i lažiranje financijskih izvještaja (fraudulent financial reporting).

Ciljevi i svrha forenzične analize

- Forenzična analiza ima slijedeće osnovne ciljeve:
 - detektiranje područja mogućih nepravilnosti ili prijevare
 - detektiranje konkretnih nepravilnosti ili prijevare
 - ocjena visine rizika od utvrđenih nepravilnosti (namjerno, nenamjerno, visok ili nizak nivo nepravilnosti, velika ili mala opasnost od izvedene prijevare itd.)
 - izvođenje dokaza.
- Postoje dva osnovna načina djelovanja forenzičara i to:
 - preventivno (ex ante) radi odvrćanja od prijevare ili nakon sumnje u mogućnost prijevare koja još nije nastala
 - naknadno (ex post) nakon sumnje da je prijevare nastala ili nakon otkrića prijevare.

Otkrivanje računovodstvenih manipulacija

- Da bi se otkrile manipulacije finansijskim izvještajima najprije se trebaju otkriti indikacije koje mogu uputiti na to da je menadžment koristio kreativno računovodstvo.
- Okvir za provođenje kvalitativne računovodstvene analize u cilju detektiranja metoda kreativnog računovodstva:
 - identificiranje ključnih računovodstvenih politika
 - procjena fleksibilnosti računovodstva poduzeća
 - evaluacija računovodstvene strategije poduzeća
 - evaluacija kvalitete bilješki uz finansijske izvještaje
 - identifikacija crvenih zastava (tzv. red flags).

Razlika između komercijalnog revizora i forenzičnog revizora

- Revizija financijskih izvještaja usmjerena je na ispitivanje jesu li financijski izvještaji klijenta u svim materijalno značajnim aspektima istiniti i fer iskazani. Revizor financijskih izvještaja utvrđuje jesu li financijski izvještaji u skladu sa računovodstvenim standardima, poreznim propisima i ostalim relevantnim propisima, odnosno sadržavaju li financijski izvještaji klijenta značajne pogreške ili prijevare, pri čemu ukoliko je otkrivena prijevarena koja značajno ne utječe na financijske izvještaje rezultira pozitivnim mišljenjem revizora.
- Forenzični revizor istražuje puno dublje sve činjenice i uzroke sumnjivog događaja, ali i potencijalnog događaja koji može dovesti do prijevare. Forenzični revizor u svom izvješću ne izražava mišljenje, već navodi činjenice utvrđene u procesu forenzične revizije.

Izvor

- <http://e-lib.efst.hr/2012/2100649.pdf>
- <http://www.efos.unios.hr/imijoc/wp-content/uploads/sites/71/2013/09/FORENZI%C4%8CNO-RA%C4%8CUNOVODSTVO-I-REVIZIJA-U-FUNKCIJI-SPRJE%C4%8CAVANJA-PRIJEVARA.pdf>

Hvala na ukazanom povjerenju !

► Kontakt:

- lejla.softic@savjetnik.ba
- 061/897-262
- www.savjetnik.ba